Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto / Eini
Maa- ja metsätalousvaliokunta
HE 154/2022 vp

Dnro 6872/00.07/2022
29.9.2022

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta perjantai 30.09.2022 klo 09.00 / HE 154/2022 vp

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi 2023: Metsätalous-osio

Momentti 30.40.22 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen

Momentille esitetään 14 966 000 euroa, mikä on alle puolet, 45 %, kuluvan vuoden määrärahoista. Ylivoimaisesti suurin momentin käyttökohde on Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma. Varoilla rahoitetaan myös maankäyttösektorin ilmastotoimien toimenpiteitä sekä muita luonnonvara- ja biotalouden kokeilu- ja kehittämishankkeita. Hankkeilla tuetaan uusien toimintamallien kehittämistä ja niiden rahoituksen turvaaminen on tärkeää ilmastokestävälle metsätaloudelle.

Valmisteilla olevan uuden Kansallisen metsästrategian (KMS) 2035 toimeenpanoon on varattu vain 1 900 000 euroa, mikä on riittämätön huomioiden uuden strategian käynnistäminen ja kaikki metsiemme käyttöön kohdistuvat paineet.

Metsäkeskus haluaa osallistua aktiivisesti ja yhteistyöhakuisesti tämän momentin toimenpiteisiin ja hankkeisiin.

Momentti 30.40 44 Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen

Kestävän metsätalouden töiden maksamiseen on osoitettu 47 497 000 euron määräraha ja uusien tukipäätösten hyväksymiseen on käytettävissä myöntämisvaltuutta 54 500 000 euroa. Kuluvana vuonna tukimääräraha on 57 130 000 euroa ja myöntämisvaltuus 60 200 000 euroa.

Kestävän metsätalouden (Kemera) tukien käyttö on kuluvana vuonna ollut viime vuotta vähäisempää. Kemera-tuetut metsänhoitotyöt ovat

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

kokonaisuudessaan nyt noin neljänneksen viime vuotta jäljessä, nuorten metsien hoitotyöt noin viidenneksen ja pienpuun korjuu 15 % jäljessä. Kaikkiaan kemera-tukia oli maksettu syyskuun loppuun mennessä metsänomistajille noin 19 800 000 euroa, mikä on 35 % käytettävissä olevista tukivaroista. Myös uusien hyväksyttyjen hankkeiden määrä on viime vuotta vähäisempää.

Yksityismetsiin syntyy uusia taimikoita vuosittain noin 100 000 hehtaaria. Hyvän metsänhoidon suositusten perusteella jokainen taimikko tarvitsee varhaisperkauksen noin viiden vuoden kuluttua perustamisesta sekä toisen ja samalla viimeisen taimikonhoidon noin viiden metrin pituusvaiheessa. Yksityismetsien vuosittainen taimikonhoitotarve olisi näin arvioiden noin 200 000 hehtaaria. Vuonna 2021 Kemera-tuella tehtiin taimikoiden varhaishoitoa 35 565 hehtaaria ja 59 407 hehtaaria varttuneiden taimikoiden hoitotyötä. Kemera-tuella tehdyt taimikonhoidon työmäärät olivat siis noin puolet metsänhoidollisesta optimitarpeesta. Lisäksi nuorista kasvatusmetsistä korjattiin pienpuuta 34 037 hehtaarin alalta, terveyslannoitetusta tehtiin 14 124 hehtaaria, suometsiä hoidettiin 10 125 hehtaaria ja metsäteitä kunnostettiin 459 kilometriä.

Metsäkeskus katsoo, että pienpuun kysyntä kasvaa lähivuosina, kun fossiilisten polttoaineiden ja turpeen energiankäytöstä luovutaan. Metsänhoidon edistämiseksi taimikoissa, nuorissa kasvatusmetsissä ja metsäenergian saatavuuden varmistamiseksi Metsäkeskus kampanjoi ja tekee tiivistä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa.

Metsätalouden määräaikainen rahoituslaki, Kemera-laki 34/2015, päättyy vuoden 2023 lopussa. Hallitus on 19.9.2022 antanut eduskunnalle esityksen laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä. Laki tulisi voimaan 1.1.2024. Lakimuutoksen odottamisen vaikutusta vuoden 2023 työmääriin on vaikea täsmällisesti arvioida.

Taimikoiden ja nuorten metsien hoidon laiminlyönti heikentää metsien kasvukuntoa, mikä laskee metsien hiilensidontaa ja nostaa tuhoriskiä. Pitkällä tähtäimellä seurauksena on teollisuuden raakapuuhuollon vaikeutuminen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

Asiantuntijalausunto / Eini
Maa- ja metsätalousvaliokunta
HE 154/2022 vp

Dnro 6872/00.07/2022
29.9.2022

Varojen käyttö jää tänä vuonna selvästi alle talousarviossa esitetyn tason ja ensi vuoden määräraha on tämän vuotista pienempi. On perusteltua turvata valtion tuki tärkeille metsänhoitotöille ja ylläpitää talousarviossa esitetty taso tulevana, tukimuutoksia ennakoivana vuonna.

Momentti 30.40.45 Metsäluonnonhoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 17 500 000 euron määrärahaa eli noin kymmenen miljoonan euron lisäystä kuluvaan vuoteen verrattuna. Varoilla toteutetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO); määrärahassa on mukana myös Helmi-ohjelman toteutustukea 1 700 000 euroa.

Luonnonhoitomomentilta rahoitetaan metsänomistajien kanssa arvokkaista elinympäristöistä solmittavia ympäristötukisopimuksia ja toteutetaan luonnonhoitohankkeina erilaisia luonnon monimuotoisuuden kunnostustöitä. Viime vuosina varojen kysyntä on kasvanut selvästi. Ympäristötukihankkeita solmittiin esimerkiksi vuonna 2017 1855 hehtaarille (3,0 milj. euroa) ja vuonna 2021 4419 hehtaarille (9,3 milj. euroa). Metsäalan palveluntarjoajien osuus tukihakemusten laadinnassa ja vapaaehtoisen suojelun edistämisessä on kasvanut merkittävästi viime vuosina, mikä vahvistaa heidän sitoutumistaan luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Varojen käytön kasvun taustalla on maanomistajien lisääntynyt halu turvata vapaaehtoisesti sekä metsälain turvaamia että METSO-ohjelmaan valittuja elinympäristöjä. Kysyntä on jatkunut hyvänä myös kuluvana vuonna, sillä vuodelle 2022 ympäristötukeen varatuista tukivaroista (7,8 milj. euroa) on jo sidottu rahoituspäätöksiin ja hakemuksiin valmistelussa oleviin hankkeisiin 112 %. Pelkästään ympäristötukeen olisi kuluvana vuonna ollut kysyntää jopa 10 miljoonaa euroa. Koska momentin varat kasvavat huomattavasti, lisää Metsäkeskus tukihankkeiden tuen hakemisen neuvontaa ja kannustaa palveluntarjoajia jatkamaan valmistelua jo vielä tämän vuoden puolella ensi vuotta varten.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

Määrärahan lisäys on tervetullut ja vastaa maanomistajien kasvaneeseen kiinnostukseen luontoarvojen turvaamiseksi. Määrärahalisäys auttaa pääsemään lähemmäs METSO-ohjelmalle vuoteen 2025 asetettua 82 000 hehtaarin tavoitetta.

Momentti 30.40.46 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle

Suomen metsäkeskukselle esitetään vuoden 2023 toimintamenoihin 44 989 000 euron määrärahaa, joka on 1 154 000 isompi kuin kuluvan vuoden määräraha 43 835 000 (josta II lisätalousarvio 3 161 000 euroa). Kuluvan vuoden lisätalousarvion määrärahassa oli osoitettu 2 500 000 euroa varautumisen ministeriryhmän esityksen mukaisesti yksityisteiden ja siltojen kuntokartoitukseen ja perusparannusten edistämiseen, ja 350 000 pienpuun keruun aktivoimiseen nuoren metsän hoitokohteilta. Vuoden 2023 määrärahassa on alkuperäisen ehdotuksen mukaisesti osoitettu 2 500 000 euroa yksityistiet ja sillat -hankkeeseen. Lisäksi määrärahassa on lisäystä 780 000 voimakkaasti kasvaneiden metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen hallinnointiin ja 500 000 euroa Helmi-hankkeen toimeenpanoon.

Metsäkeskuksessa on käynnissä mittava tietojärjestelmien uudistamisohjelma, jonka raskaimmat investoinnit ajoittuvat kuluvaan ja ensi vuoteen. Uudet järjestelmät parantavat asiakkaidemme saamaa palvelua ja Metsäkeskuksen työn tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Koronasta huolimatta metsäsektori on elänyt vahvaa suhdannetta, mikä on näkynyt myös Metsäkeskuksen toiminnassa. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena myös metsässä on korostunut huoltovarmuuskysymykset ja metsä energian lähteenä.

Metsäkeskus katsoo, että esitetty määrärahataso on kohtuullinen. On kuitenkin selvää, että toimintaa on priorisoitava ja keskityttävä olennaisiin, sektorin, elinkeinojen ja metsätalouden kestävyyden vahvistamisen kannalta keskeisimpiin tehtäviin.

Momentti 30.40.47 Tuki Joutoalueiden metsitykseen

Momentille esitetään 5 400 000 euron määräraha ja uusien hakemusten hyväksyntään 8 200 000 euron myöntämisvaltuus.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto / Eini
Maa- ja metsätalousvaliokunta
HE 154/2022 vp

Dnro 6872/00.07/2022
29.9.2022

Kuluvana vuonna varoja on myönnetty 6 060 000 euroa ja myöntämisvaltuutta 8 200 000 euroa. Vuoden 2021 käyttämättä jääneen tukimäärärahan ja myöntämisvaltuuden vuoksi kuluvana vuonna tukea on käytettävissä 8 146 300 euroa ja myöntämisvaltuutta 20 900 000 euroa.

Metsitystuella halutaan lisätä metsäpinta-alaa hiilinieluja luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Tukea myönnetään pelloille, jotka eivät ole enää maatalouskäytössä, muille avoimille alueille sekä käytöstä poisjääneille turvetuotantoalueilla. Metsitystukien haku käynnistyi maaliskuun alussa vuonna 2021. Kuluvan vuoden syyskuun puoliväliin mennessä hakemuksia oli saapunut noin 2 100 kpl, joista noin 1 200 kpl saapui tukihaun avautumisen jälkeisen kolmen ensimmäisen kuukauden aikana, mikä aiheutti käsittelyn ruuhkautumisen. Ruuhka on saatu purettua ja 1 950 hakemuksesta on tehty ratkaisu. Hyväksyttyjä tai osittain hyväksyttyjä hakemuksia on noin 1 150 kpl ja hyväksytty metsitysala on noin 4 100 hehtaaria. Kokonaan tai osittain hylättyjen hakemusten hylätty pinta-ala on noin 2 600 hehtaaria. Pääasialliset hylkäämisen syyt ovat ELY-keskuksen kielteinen lausunto (maataloustuet, kaavoitus, maisema, pohjavesialueiden suojelu, luonnon monimuotoisuus), alueen jo tapahtunut luontainen metsittyminen tai alue on metsänkasvatukseen soveltumatonta kitu- tai joutomaata. Lisäksi hakijat ovat peruuttaneet 110 hakemusta (haettu pinta-ala 640 hehtaaria).

Hakemuksiin myönnetty tuki on yhteensä noin 9 840 000 euroa, josta metsitystoimenpiteisiin kohdistuvaa kustannuskorvausta on 6 200 000 euroa ja tasan kahden ja kahdeksan vuoden kuluttua kustannuskorvauksen maksupäivästä lukien maksettavaa metsityksenhoitopalkkiota yhteensä 3 640 000 euroa. Metsityksenhoitopalkkio on 450 euroa hehtaarille kummassakin maksuerässä. Metsitystukea maksetaan vuosittain vain kolmena maksupäivänä (15.3, 15.9., 30.11.) vähämerkityksisen eli de minimis -tuen laskemisen vuoksi. Metsitystukea on tähän mennessä maksettu noin 1 443 000 euroa 254 toteutetulle metsityshankkeelle (metsityspinta-ala 970 hehtaaria).

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto / Eini
Maa- ja metsätalousvaliokunta
HE 154/2022 vp

Dnro 6872/00.07/2022
29.9.2022

Joutoalueiden metsitystuen hakemusmäärät ovat osoittaneet, että kiinnostusta joutoalueiden metsitykseen on maanomistajien keskuudessa. Metsitettäväksi on valikoitunut erityisesti turvemaiden kohteita, jotka ovat maaperän hiilitaseen kannalta muussa käytössä ongelmallisia. Hakemusten kohdentumisessa näkyy turvetuotantoalueiden energiakäytön alasajon vaikutukset. Metsitystukihakemusten pinta-alasta liki puolet on kohdistunut turvetuotannosta poistuneisiin alueisiin.

Tuen tarve kohdistuu vielä vuonna 2023 lähes kokonaan metsityskustannuksiin (kustannuskorvaus) maksettavaan tukeen, sillä vuonna 2021 loppuun toteutettuja metsitysten ensimmäisten metsityksenhoitopalkkioerien maksamiseen tarvitaan tukea vain noin 50 000 euroa. Hyväksyttyjen toteuttamatta olevien metsitystukihakemusten tuen tarve metsityskustannuksiin (kustannuskorvaus) on tällä hetkellä noin 4 800 000 euroa. Määrä kasvaa vuoden 2022 loppuun mennessä hyväksyttävien hakemusten myötä enintään 6 000 000 euroon. Momentin 3-vuotista siirtomäärärahaa on vuosille 2021 ja 2022 myönnetyn määrärahan osalta vielä käyttämättä 6 876 000 euroa, josta käytetään vuoden 2022 viimeisenä maksupäivänä noin 250 000 euroa. Vuonna 2023 käytettävissä oleva määräraha on siis riittävä. Myöskään vuonna 2023 käytettävissä oleva myöntämisvaltuus ei tule rajoittamaan hakemusten hyväksymistä, sillä kuluvan vuoden myöntämisvaltuudesta jää käyttämättä noin 1 000 000 euroa. Budjettiesityksen mukaan vuoden 2022 käyttämättä jääneestä myöntämisvaltuudesta saa tehdä tukipäätöksiä vuonna 2023.

Ari Eini
johtaja
Suomen metsäkeskus

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta (mmv@eduskunta.fi)

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto / Eini
Maa- ja metsätalousvaliokunta
HE 154/2022 vp

Dnro 6872/00.07/2022
29.9.2022

Tiedoksi Suomen metsäkeskuksen johtokunta
Ylijohtaja Tuula Packalen, maa- ja metsätalousministeriö
Metsäneuvos Erno Järvinen, maa- ja metsätalousministeriö
Metsäneuvos Niina Riissanen, maa- ja metsätalousministeriö
Ylimetsänhoitaja Matti Heikurainen, maa- ja metsätalousministeriö

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Elektronisk undertecknad
https://sign.visma.net/fi/document-check/fd5c30b8-42cb-4185-b759-6088bc9db649
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 7 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 7 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 7 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 7 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 7 sider før denne side

ARI MATTI TAPIO EINI
bf3cf944-1031-489c-8538-a7e48e7a856f - 2022-09-29 11:16:19 UTC +03:00
BankID / MobileID - e23e807f-1405-4869-a2c3-8bff0a3fcd1e - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende